

Evangelikus hírlevél

A BAKONYCSERNYEI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG KIADVÁNYA

A TARTALOMBÓL

Reformációra
Mikor dőlt el, hogy orvos leszek
A harangok eredete és története
Súri hírek
Veöres Sándor emlékezete
Hírek gyülekezetük életéből

XIV. ÉVFOLYAM III. SZÁM. 2013. OKTÓBER

A HARANGOK EREDETE

A keresztyényüldözések miatt kezdetben a gyülekezetek nem használhattak harangot, mert felhívták volna magukra az üldözők figyelmét. Ezt elkerülendő fa harangokat készítettek.

MIKOR DŐLT EL, HOGY ORVOS LESZEK

A soproni evangélikus Liceumban neveltek, neveltetésem alapján úgy éreztem, hogy az Isten próbatétel elé állított. Azt a feladatot kaptam, hogy a sebesültet nekem kell megmentenem tizenhat évesen. Az eszembe se jutott, hogy a sebesültet magára hagyjam, hogy tovább álljak.

A PRESBITER

Hűséggel áll az Ige ügye mellett a gúnylódók, türelmetlenkedők és lázongók, tévtanítók ellen.

Az élőknek virágot

Valóban igaz, a bölcsesség. Addig szeressük embertársainkat, amíg együtt vannak velünk az úton. Mondjuk: „Élőknek virágot” ilyenkor, amikor mindenszentek és halottak napja környékén megelevenednek a temetők, sokszor eszembe jut e gondolat. Ugyanakkor egészen bizonyos vagyok benne, mindenki őszinte kegyelettel emlékezik szeretteire. De a mondás, ettől még igaz. Addig szeressük szeretteinket, amíg együtt lehetünk velük az úton, amíg van kit meglátogatnunk, átölelnünk. Ám a jézusi szeretet, nemcsak a mieink megbecsülésére tanít. „Szeresd felebarátodat, mint magadat! Én vagyok az ÚR!” 3Móz 19,18; Lk 10,27 Az élők szeretéséhez tartozik az is, ahogy a temetőben viselkedünk. Nem halottak napján, mert akkor minden csendben, méltósággal emlékezik. Maga van, csendben az előresiettekkkel.

Ám sajnós akkor is csendben vagyunk, amikor szólni kellene, például temetések alkalmain. Hallgatunk, mikor hangunk építhetne, vigasztalhatna másokat. Némák maradunk, amikor kíváncsiak volna hangot adni együttérzésünknek. Nem az az, hogy kondoleálunk (részvétele nyilvánítunk), hanem hogy énekelünk! Az istentiszteletekre ma már csak nagyon kevesen visznek énekeskönyvet.

Amikor aktív énekléssel részt veszek az istentisztelet nyilvános megünneplésében, nem csak vigasztalok, hanem nyilvánosan is hitvallást teszek a halál fölött győztes Úr Jézus Krisztusról. A buzdító legyen készséges a buzdításban! Róm 12,8a Temetések alkalmaira néhány évtizeddel ezelőtt még minden evangélikus énekes könyvvél járt ki és nem szégyellte elővenni, együtt énekelni a vigasztalás és bátorítás ígéit hordozó énekeket. Nincs is annál szomorúbb, amikor csupán néhány ember énekel, a lelkész mellett. Ők is jobbra az idősebb korosztály képviselői! A többiek, pedig mind némák maradnak. Néznek, mintha a színházban volnának. Tudom, sokak kifogása e felvetésre az, hogy ők nem tudnak énekelni. S hiába próbálnák, képtelenek lennének megtanulni. Erre az üres kifogásra válaszul itt egy történet: Az elsőéves teológushallgató ének vizsgára ké-

szül. Nagy szorongva bemegy Traitler tanár úrhoz. Természetesen szorongásának komoly oka van: Semmit nem tud. Mondja kicsit szégyenkezve, de teljesen őszintén: - Nem tudok énekelni. - Fiam! Így a válsz. Az én rokonom Ausztráliában élő zenetudós, aki tudományosan is bebizonyította, hogy csak a szellemi fogyatékosok nem képesek elsajátítani az éneklés tudományát. Biztatásul egy ötöst írt az indexbe. A következő alkalommal ugyanilyen mosolyogva vágta be

az elégtelent is. Diákunk nem hitt neki és azt gondolta ennél a kedves kedélyes embernél megúszhatja a vizsgát tanulás nélkül is. Nem így lett. Hamarosan elkezdett gyakorolni, s a gyakorlás pedig szépen előcsalta belőle a gyermekkori istentiszteletek dallamait. Azóta boldogan és örömmel éneklő lelkész lett az illető.

Énekel Istent dicsérni annyit tesz, mint vallást tenni Krisztusról az emberek előtt. Erre a tetre ő maga biztat: „Aki tehát vallást tesz rólam az emberek előtt, arról majd én is vallást teszek mennyei Atyám előtt,” Mt 10,32 Vigyünk az élőknek is virágot!

Szarka István

Bobory Zoltán:

Kéretlen...

*Ide, ahol élek,
csak egy lélekharang
hangja ér el.*

*Kéretlen, szomorú vendég;
ahogy a kert virág-ösvényén
átrekesztve elér,
megállok mindig:
vajon kiért szól?
Kit kísér?*

*Teszek néhány lépést
a fehér-selymes
koporsó után,
azok arcát keresem,
akik kísérik.*

*Jó, hogy nem hallom
az alá zuhanó föld
dübörgését, mikor mintha
bentről dobolnának...*

*Ide, ahol élek,
csak a lélekharang
szava ér el...*

*Messze a misére,
ünnepre hívó,
déli imára szólító
harangok.*

*Hangjuk valahol
fölöttem kószál,
hallhatatlan,
nem ér le fáim közé;*

*csak a közeli temető
lélekharangjának harangja
toporog itt körülöttem,
meg-megrázva a
szikrázó virágszirmokat.*

Talán értik...

Szerkesztői köszöntő

Ernest Hemingway 1940-ben kiadott remekművének címe, *Akiért a harang szól*, a regény címe és mottója egy John Donne idézet: „Senki sem külön sziget... minden halállal én leszek kevesebb, mert egy vagyok az emberiséggel; ezért hát sose kérdezd, kiért szól a harang; érted szól.” Őszi számunkban kiemelt figyelmet fordítunk a harangokra. Dacára ugyanis az időtálló bölcseletnek, az emberek bizony sokszor megkérdézik tőlünk: *Kiért szól a harang? A világ gyorsan változik és oly sok kézenfekvő tudás merül feledésbe. Ezért az emberek nemcsak azt kérdezik tőlünk az utcán kiért szól a harang, hanem azt is, miért éppen úgy szólnak, ahogy, miért éppen abban az időben halljuk őket, s miért nem máskor? Ezért szerkesztőségünk elhatározta, hogy főként a fiatalabb nemzedékű olvasóink számára tájékoztatást nyújt, arról, miként fejthető meg a harangok csengése-bongása, mi olvasható ki a harangozás módjának és idejének üzeneteiből. A teljességre törekedve mindezeket megteesszük a bakonycsérnyei, nagyvelegi, és a sári evangélikus gyülekezetek harangozási gyakorlatát vizsgálva.*

Weöres Sándor centenáriumának ünnepére Nagy Gábor lelkész írását közöljük, akit ezen írásával is köszönti olvasóinkat, mint ösztöndíjáról visszatért diák, s mint, aki a nyár folyamán Isten áldását kérte Romy Mariann zeneiskolai tanár, hárfaművész-szel egybekötött életére. Testvérünk 2013. október 7-én a Győri Evangélikus Püspöki Hivatalban sikeresen megállta a Parókusi Alkalmassági Vizsgálatot, ezután egyházunk, pontosabban szólva sári gyülekezetünk választható lelkészévé vált. A lelkész család életére és szolgálatára Urunk áldását kérjük és lapunkban az evangélikus költőről szóló vizsga dolgozatának szerkesztett változatát tesszük közzé.

Október hónap a reformáció hónapja. „Aki hisz öbenne, az nem szégyenül meg” (Róm 10, 11)

A halottak napja felé közelegve, versben és prózában emlékezünk meg azokról, akik számunkra oly kedvesek, de már nem lehetnek közöttünk. A halottak napi temetői istentiszteleteken kívül ebben az évben, a Véhonyi Temetőben állami ünnepségre is sor kerül. Talán sokan nem is tudták, hogy a festői szépségű evangélikus fenntartású temetőben, a II Világháborúban hősi halált halt honvédek pihenik örök álmukat. Magyarország Kormányának intézkedés nyomán e hősök méltó síremléket kapnak. Az átadó ünnepségre katonai tiszteletadás mellett 2013. november 8-án, pénteken 11.00 órakor kerül sor a Véhonyi temetőnkben. Az elhunyt hősi halottakra Dr. Cseplák György bakonycsérnyei származású orvos testvérünk írásával emlékezünk.

Természetesen az aktuális gyülekezeti híreket is olvashatjuk mindhárom gyülekezetünk életéből. A közelgő ünnepi szolgálatokról, és egyéb történesekről nyújtunk tájékoztatást. Örömteli olvasást, lélekben tartalmas és gazdag időtöltést kívánunk minden kedves olvasónknak.

Szarka István

Reformációra

„Aki hisz öbenne, az nem szégyenül meg” (Róm 10, 11)

Hányszor tapasztaltuk meg életünk során már Isten segítő szeretetét, megtartó kegyelmét. Milyen sokszor megmentett és megoltalmazott előre nem látható veszedelmektől, balesetektől, betegségektől! Azoktól, amelyekről tudomásunk sincsen, vagy éppen csak utólag látjuk meg Isten oltalmazó kezét, az ő munkálkodását életünkben.

Mert Isten olyan, mint egy erős vár. Olyan, mint az édesapa, vagy az édesanya kitárt karja, ahol gyermekként mi is oltalomra lehettünk. Ő a mi jó Atyánk, aki szeretetével átölel bennünket. Olyan Isten, aki megőriz és megtart. De vajon minden veszélytől? Minden betegségtől és szenvedéstől? A tapasztalatunk az, hogy a hívő, Istenében bízó embert sem kerül el a bajok, sem a betegségek sem a balesetek és a veszélyes helyzetek. Nem egy elzárt burokból élünk ugyanis, hanem benne élünk a világban, hatnak ránk a természet erői, időjárási frontok, az emberek segítő, vagy éppenséggel ellenséges magatartásai. Érzékeljük a mai világban jelenlévő durva erőszakot, az agressziót, mert a mi életünkbe is beférkőzik a rossz, a bűn, és a gonosz számtalan praktikát alkalmaz arra, hogy bennünket, akik közel érezzük magunkat Istenhez, elválasszon egymástól és elválasszon Isten szeretetétől.

Amikor ezeket tapasztaljuk, jó ha tudjuk tehát, hogy bennünket is érhet rossz, de ezekben a rossz helyzetekben is ott van Isten, és ott van Jézus, aki küzd értünk. Megvívja a Sátánnal szemben mindannyiunkért a harcot. Ezért nem kell félnünk. Nem kell feleslegesen túlságosan aggodalmasnak lennünk. Alapjában véve úgyis ott van a félsz bennünk, nem kell még jobban ráerősítenünk, sem egymást megijesztenünk. Érezzük meg templomunk csendjében azt, hogy Isten olyan, mint egy menedékház. Ahová be lehet húzódni, ha vihar van, ahová el lehet menekülni a bajban. Lássuk meg, hogy ennek a háznak az ajtaja mindig nyitva áll előttünk. Bárhonnan jövünk, bármilyen messziről is érkezünk, bármilyen nehéz terhet is hordozunk út közben.

Istenünk olyan, mint egy erős bástya, mely sziklaszilárdan áll. Nem változik, nem tudja semmi sem megingatni. Hiába jön a gonosz, Isten rendje uralkodik a világban. Mert az Isten rendje a teremtő akarat rendje, amellyel megalkotta ezt a világot, s benne minket, embereket. Pillanatnyi sikereket, látványosnak tűnő előmeneteleket el lehet érni Isten nélkül is, jól lehet éreznünk magunkat Isten nélkül is, csak az a kérdés, hogy meddig. Egy-egy röpké órára, amíg nem kezd furdalni a lelkiismeret, egy-két évig, évtizedig, amíg úgy gondoljuk majd a magunk erejével, a magunk tehetségével mindenben boldogulni tudunk? Vajon mi lesz ez után? Mi lesz, ha már nincs meg a fizikai erő, ha elmennek mellőlünk a társak, a jó barátok, ha mások segítségére szorulunk? Akkor ki erősít meg bennünket, ha már ahhoz is alig van erőnk, hogy megmozduljunk? Ki mutathatja meg még ekkor is a célt, hogy van értelme az életünknek? Egyedül a jó Isten. Mert ő az, aki mindent átlát. Aki megteremtett, aki kíséri az életünket, és aki rendet tesz benne. „Majd kialakul..., majd csak lesz valahogy..., szoktuk biztatni egymást, ha úgy érezzük tehetetlenek vagyunk, vagy nem látjuk a megoldást. S aztán tényleg lesz valahogy, és tényleg minden előbb-utóbb kialakul, letisztul, lecsillapodik, mert Isten láthatatlan módon munkálkodik.

Ám ahhoz, hogy Isten közelségét megtapasztaljuk, bízunk kell benne. El kell hinnünk, hogy ő jelen van a világban. Bízunk kell benne, hogy a mi életünket is ő uralhassa. Istenhez pedig Jézus Krisztuson keresztül juthatunk el. Be kell járunk az ő útját is, a kereszti útját. Lehet, hogy fel kell vennünk terheket. Biztosan lesznek olyan nehéz terheink is, mint egy súlyos kő, és mégis ez a kereszti útja. Isten szeretetének útja, mely Jézusban lett láthatóvá a mi világunkban. Ha bízni tudunk Istenben, akkor talán könnyebb lesz az élet nehézségeivel való szembenézés is. Mert megtapasztalhatjuk, hogy nemcsak kereszteket, terheket kapunk, hanem megkapjuk fölül az erőt is, amellyel mindezeket el tudjuk hordozni, át tudjuk élni. Ezt az erőt pedig a Lélek adja, Isten Szentlelke, amely képes arra, hogy naponta megújítson, új erővel, reménységgel ruházzon fel.

Kérjük Istentől bátran. Lehet, hogy nem azonnal, lehet, hogy nem úgy, ahogyan mi azt emberi módon elképzeljük, de Isten meghallgatja imádságainkat. Mert ő a rosszból is képes előhozni a jót, megmutatva nekünk azt, hogy aki hisz öbenne, az nem szégyenül meg.

Szarka Éva

Mikor dőlt el, hogy orvos leszek

Dr. Csaplák György

1945. március 27. kedd. Úgy dél körül a vasúti állomás közelében felállított gépjárműnk mellett üldögéltünk, amikor láttuk, hogy a falu keleti végénél alacsonyan szálló repülőgépek tűnnek fel. Elrepültek az ottani dombon állomásozó német légvédelmi ágyúk felett. Mivel azok nem lőttek, arra gondoltunk, német gépek lehetnek. De oroszok voltak! Néhány másodperccel később a templom melletti útkanyar felett szálltak, ott ledobták bombáikat, majd sebesen déli irányba eltűntek. Másodperceken belül zajlott le az egész. A robbanások hangosak voltak, por és füst szállt fel a falu templom körüli részéből.

Mivel nem voltam szolgálatban, parancsnokunkkal autóbába ültünk. Nem telt bele tíz perc, máris a bombázott, templom melletti útkanyarnál voltunk. Az utcán kevés emberrel találkozunk, akiket láttunk sápadtak voltak a rémülettől. A repeszbombák egy része az útkanyar aszfaltjába csapódott, pár centiméteres lyukat ütöttek, felrobbantak és sugárirányban felszántották az úttestet. Olyan volt az aszfalt, mintha virágdíszeket karcoltak volna bele. A felrobbant bomba mással össze nem téveszthető jellegzetes szaga még ott terjengett a levegőben.

Győr felé menet, az út bal oldalán, a kanyar előtt, a vízelvezető árok nagyon felületes volt, az idők folyamán feltelődött. Halott német katonák feküdtek benne. Oda vetették bele magukat, amikor a repülő megjelentek. A bombák tőlük pár méternyire estek le, esélyük sem volt az életben maradáshoz. A frontról jöhettek pihenni. Jól fel voltak fegyverkezve, csizmaszárukból hosszúnyelű német kézigránátok meredeztek ki, mellettük kézigránátok hevertek. A frontkatonák a csizmaszárukban hordták ezeket a kézigránátokat. Lehajoltam, közelről néztem meg őket. Egyikük sem élt, mindössze pár perce haltak meg. A légnyomás összekuszálta őket. Némelyikük a

hátán feküdt, néhányan hasukkal simultak a földre, arcuk a földre nyomódott. Fej és test-sérüléseik halálosak voltak. Az égre nézők szemei nyitva voltak, a rászállt por miatt fátyolosak váltak. Közelről arcukba néztem, szerettem volna leolvasni, hogy a halál pillanata mit rajzolt rá az arcukra. Arcukon érzelmet nem láttam. Inkább nyugodtak voltak, egykedvűnek látszottak.

Megfigyeltem, a halott ember nagyon laposan fekszik. A halott németek minden porcikája követte az alattuk lévő talaj egyenetlenségeit. Tizenhat éves sem voltam, addig háborúban meghalt, szétroncsolt embert, egy Bakonycsérnye mellett lelőtt kétfőrszű amerikai gép pilótáján kívül még nem láttam. A halott németek látványa életre szóló mély hatást gyakorolt rám. Orvosként, a pécsi Bőrklinikán, az égett betegek osztályán, mikor időnként metánrobbanásos sérült bányászokat hoztak a mentők, gyakran gondoltam rájuk.

Pontosan a kanyarban, kelet felé nézve az út jobb oldalán, a kis partoldalon egy fekete ruhás, idős, nyitott szemű nő feküdt. Holtában, üveges szemével az eget nézte. Homloka közepéből nagy bombarepesz állt ki. Pillanatokat alatt halhatott meg, egy csepp vér sem folyt ki belőle. A mellette lévő csomagokat a szilánkok felhasogatták, a szétszabdalt párnákból elszabadult tollpíhek megfehéřítették a környéket. Társai életben maradtak, így tudtuk meg, hogy Erdélyből menekültek. Arcukon rémület ült, sírtak, sápadtak voltak. A balra kanyarodó úton, talán ötvenméternyire, szétroncsolt német páncélozott gépkocsit láttam, az is a légitámadáskor pusztulhatott el.

A templommal szemben, kelet felé nézve az út bal oldalán, a bombákból a házakra is jutott. Az egyikben egy idős, sovány férfi kesergett, sírt. Ruhája, kalapja poros volt. Házát, állatait, tehenét siratta. Házának az elejét rombolta le a bomba. Bementünk az udvarra, megnéztük, nincsenek-e segítségre szoruló sebesültek.

Arra nem emlékszem, hogy a falubeliek közül meghalt-e vagy megsebesült-e valaki.

Ezek a házak előtt, az út közelében egy Wehrmacht egyenruhás német katona feküdt mozdulatlanul, senki sem törődött vele, halottnak vélhették. Valamelyik közeli házból jöhettek ki, csak zubbony volt rajta, csomagja, fegyverze nem volt. Mikor mellé értem, láttam, hogy él. Ruháján, sok helyen lyuk ékelenkedett, az arcán is láttam kis szilánkok ütötte lyukakat. Egyenruhája, keze véres volt, alatta azonban vértócsa nem gyűlt. Úgy láttam, eret tépő nagy szilánkot nem kapott. Magas növésű, világosbarna, ritkuló hajú, középkorú katona volt. Pihegve vette a leve-

gőt. Sápadt, szinte fehér arcán, homlokán apró verítékcseppek gyöngyöztek. Halkan, pihegve, szótagolva beszélt, vizet kért. Letérdeltem mellé, jobb oldalára és közel hajoltam hozzá. Bal karommal a bal vállát fogtam át, megemeltem a fejét, jobb kezemmel a kulacsomból itattam. Egészen közelről néztünk egymás szemébe, savanykás veríték és katonaszaga volt. Beesett, szürkés szemeiben fáradtságot, lemondást, belenyugvást láttam. Kortyolva, nyögve ivott, bágyadtan mosolygott. Ma már tudom, sokkos állapotban volt. Végignézttem meggyötört, sovány testén, hosszasan néztem az arcát, elviselhetetlen volt az az érzés, hogy nem tudok segíteni rajta. Orvosi ellátásra szorult volna, ezt láttam, de orvos nem volt a közelben.

Miközben a sebesültet átkaroltam, körülnéztem. A közelben feküdtek a halott németek, kissé balra, az út túlsó felén a fekete ruhás hölgy. Mellettünk katonai autók száguldottak, a környékben lakó emberek bémultan nézelődtek. Riadt félelemmel nézték, mit csinálók, segíteni azonban senki sem tudott. Csak magamra számíthattam. **A soproni evangélikus Líceumban neveltek, neveltetésem alapján úgy éreztem, hogy az Isten próbatétel elé állított. Azt a feladatot kaptam, hogy a sebesültet nekem kell megmentenem tizenhat évesen. Az eszembe se jutott, hogy a sebesültet magára hagyjam, hogy tovább álljak.**

A község orvosát hiába hívtam volna, ilyen sebesültet csak kórházban kórházi körülmények között lehetett ellátni. Orvosi szakellátást csak az aránylag közeli, a 25-26 kilométerre lévő Sopronban kaphatott, ezért úgy döntöttem, hogy a sebesültet a soproni kórházba juttatom. Egykori soproni diákként tudtam, a kórház mindjárt a város elején, az út jobb oldalán található. Levettem az egyik ház deszkákból készített kapuajtáját, a sebesültet ráhúztam, ajtóstól az út mellé fektettem, én pedig elhatároztam, hogy megállítom a Sopron felé száguldozó autók egyikét.

A külsőm elég harcias lehetett. A nagy sietésben puskámat az ágyú mellett hagytam. Jobb kezemben a használhatatlanná vált orosz géppisztoly, nyakamban géppuskahevederbe tárolt töltények garmada. Övemen rohamsisak, tölténytáskák, kulacs, övembe tűzve két nyeles kézigránát. A halott németek mellől vettem magamhoz azokat. Ruházatom gyűrött, piszkos volt az ágyú körüli erődítési munka nyomait viselte. Arcomon és kezeimen a veríték és por maszatolódott szét. Apámtól kapott rohamkémem is az övemen lógott. Szolgálatban ezt is magamnál szoktam tartani.

(Folytatás a hatodik oldalon)

A harangok eredete és története

A harangok története az apró csengettyűkkel kezdődik. A csengő használata ősi időkre nyúlik vissza, szinte minden kultúrában a szakralitás hordozója, megtestesítője, illetve a gonosz jelenlétére hívta fel a figyelmet. „A buddhisták pagodáinak tetőin aranycsengők csilingelnek, Tibetben az isteni bölcsesség jelképei a nyeles csengők. A szibériai sámánok ugyanúgy csengőket viselnek öltözetükön, mint a zsidó főpapok köntösük szegélyén.” (Long Anna: A harang) Mózes második könyvében olvashatunk erről: „Készíttess a szegélyre gránátalmákat kék és piros biborból, karmazsin fonálból körös-körül a szegélyére, közéjük pedig aranycsengettyűket körös-körül. Aranycsengettyű meg gránátalma váltakozzék a palást szegélyén körös-körül. Ezt viselje Aron szolgálat közben, hogy hallható legyen a csengés, amikor bemegy a szentélybe az ÚR színe elé, és amikor kijön onnan, hogy meg ne haljon.” II Móz 28,33-35

Amikor Nagy Sándor meghalt és a gyászmenettel, az aranykoporsóját szállították, valamilyen okból, százával akasztották rá a harci szekérre a csengőket az útja során. Görögöknél, rómaiaknál méltóságok jelenlétében is szerepeltek a harangok, és fontosabb történéseket jeleztek harangszóval. Ugyanitt a kedvenc állatok nyakában is előfordultak a csengők.

A görögök hajós nép lévén, Arkhimédész ötlete alapján az időjárás viszonyosságai miatt, amikor a magaslati tüzek nem voltak láthatók, vöröslő égbolt, szakadó eső stb, akkor hajóval, bójákra szerelt harangocskákat húztak ki kötéllal a szoros bejáratához és így irányították a hangjukkal a tengerészeket. A rómaiaknál a bűnözők nyakába tettek csengőt, hogy a nép felfigyelhesen rájuk.

A vesszőfutas is egy hasonló megalázás volt akkoriban, melyben a

csengőknek komoly szerepe volt. Aki akkor csengőt viselt, nem élte meg a naplementét.

A keresztényüldözések miatt kezdetben a gyülekezetek nem használhattak harangot, mert felhívták volna magukra az üldözők figyelmét. Ezt elkerülendő fa harangokat készítettek, mellyel a harkály kopogásához hasonló, de ritmusában eltérő hangot adtak le vele, az erdei titkos Istentiszteletek alkalmával. Az egyház ezeket az ún. fakolompokat ma is használja, többnyire a tavaszváró ünnepeken és a nagyhét idején kereplővel együtt. A harang hivatalos használatát Sabiniánus pápa rendelte el 604-ben. Ettől kezdve a harang a keresztény Istentiszteletek szereplőjévé válik. Természetesen hétköznapi funkciója is akad bőven.: időjelzés, születés és halálozás hírüladása és veszély jelzése. A harangok legnagyobb mecénása Nagy Károly Német-Római Császár volt. (Forrás: Gombos Miklós aranykoszorús harangöntő mester honlapja)

HARANGOZÁSI REND BAKONYCSERNYÉN

A bakonycsernyei harangok elsősorban istentiszteletre hívogatnak, de jelzik, ha valaki elhalálozott a gyülekezetből vagy valakit majd evangélikus szertartás szerint búcsúztatunk el. Nagyon sok esetben a Bakonycsernyéről elszármazott egykori gyülekezeti tagok elhunytának hírért is közzé tesszük, amikor emlékükre megszólaltatjuk a harangokat.

A harangok minden hétköznap az esti órák beálltával az esti imádságra harangoznak. Ilyenkor mondjuk el az esti Ocsenyás-t, magyarul a Miatyánkot. Van helyzet, amikor az esti harangszóra nem áll módunkban elmondani az imát, ilyenkor az ember egy percre megáll, meghajítja fejét, rövid fohászként segítségül hívja a Szentháromság Isten nevét. Csak annyit mond: Jelenj meg Szentlélek az életünkben, tedd áldottá pihenésünk. Erősítsd hitünket, hogy Krisztus megváltása ne men-

jen hiába rajtunk. Ámen

A harangok a Vasárnapi istentiszteletre is hívnak, már azzal, hogy szombat esti harangszót a megszokott három perc helyett öt perccel harangozzák ki. Ezzel hirdetik ki a nyugalom napjának a megérkezését. Harangjaink a vasárnapi istentiszteletre délelőttönként háromszor hívogatnak. Az istentisztelet előtt fél órával megszólal a nagyharang 3 percben, majd az istentisztelet előtt negyed órával a középső harang hívogat, majd a beharangozás alkalmával (az istentisztelet előtt közvetlenül öt perccel) már mindhárom harang megszólal. Vasárnapi istentisztelet közben a Miatyánk imádság alatt azért harangozunk, hogy a távollevő betegek, idősek is együtt imádkozhassanak velünk.

A reggelente megszólaló harang egészen biztosan azt jelzi, halott van a gyülekezetben.

A halotti bejelentések nyomán a kiha-

rangozás a következő képen történik: A bejelentés napján felnőtt (18 éven felüli) férfi halott esetén három verset harangoznak a nagyharanggal. Egy vers kb. 3 perc, ez idő alatt a harangozó imádságban gondol az elhunytára és családjára, majd elmondja a Miatyánkot. A kiharangozás versei között szünetet kell tartani, hogy mindazok, akik a mezőn vagy a környező udvarokon tartózkodnak jól megkülönböztethessék a felhangzó versek számait. A három verset követő szünet után együtt szólal meg a három harang. Így különböztethető meg, a bejelentés a temetést előkészületétől. A temetés megkezdése előtt fél órával szintén megszólalnak a harangok, csupán fordított sorrendben. Egy verset szól a három harang együtt, majd egy perces szünetekkel háromszor a nagyharanggal csendítik ki az elhunytat. Így jelzik a temetésre készülők számára az idő közelségét.

Ha jól figyelünk a harangokra azt is megérthetjük belőlük, vajon férfi vagy női halottra harangoztak-e. Felnőtt női halott estében kétszer szólal meg a nagyharang. A bejelentésnél először, majd együtt a három harang. A temetés előtt szintúgy fordított rendben szólnak meg harangjaink, ahogy a férfiak temetése alkalmával már leírtuk. A kicsendítés viszont itt már csak két alkalommal történik meg. A temetés napjának közelségét is jelzik harangjaink. A temetés előtti napon reggel és a temetés napjának reggelén együtt egy verssel szólal meg mindhárom harangunk. Ritkán az is előfordul, hogy a gyászoló család kérésére a bejelentés napjától, a temetés napjáig minden reggel szóljanak a harangok.

Azokban az időkben, amikor még nagyobb volt a gyermekhalandóság, sokszor megszólaltak a kisebb harangjaink is. A 0-8 éves korú gyermekek esetén a kis harang siratta el a piciket. A nagyobb gyermekeket 18 éves korig a középső harang búcsúztatta, szintén megkülönböztetve azt, hogy lány vagy fiú gyermek volt e az eltávozott. Istennek legyen hála, hogy már nagyon régen nem szólaltak meg ezért a kisebb harangjaink!

A bejelentést követő kiharangozás alkalmával már többen is érdeklődnek itt a lelkeszi hivatalnál az elhunyt személyét illetően és a temetés napjáról, annak idejéről. A hivatalos információ birtokában már viszik is tovább a hírt, szájról szájra, hogy terjedjen az együtt imádkozók közössége, akik felveszik mások fájdalmait és részvétnyilvánításaikkal segítenek a bajbajutottakon.

Szólunk kell még a kivételekről is, amikor nem harangozhatunk. Késő esti halotti bejelentés esetén már nem szólalhatnak meg a harangok, ilyenkor csak másnap reggel lehet közzétenni a szomorú hírt. Vasárnap reggel és egész vasárnap nem harangozunk ki elhunytat. Viszont a vasárnapi főistentisztelet után, 10.30 a templomból kifelé jövet megszólal mindhárom harangunk a hirdetések között közzétett elhunytak előtt tisztelegve.

Néha igényelnék azt is, hogy szólaljanak meg a harangok nem keresztyén temetésalkalmával. Mivel harangok Isten ígéjének hallgatására készítene fel és arra hívogatnak, nem áll módunkban megszólaltatni a harangokat, polgári búcsúztatások során.

HARANGOZÁSI REND SÚRON

A harangjáték minden nap az alábbi idő-

pontokban hallható: 8:00, 10:00, 12:30, 14:45, 18:00, 20:00, 21:00

Temetési harangozási rend:

A halálozás napján és másnap:

– férfi elhunyt esetén a harangszót a nagy harang háromszori csendítése kezdi.

– női elhunyt esetén a harangszót a nagy harang kétszeri csendítése kezdi.

A temetés napján a harangszót ugyanilyen rendben a csendítések zárják.

Istentisztelethez kapcsolódó harangozási rend:

Az alkalom előtt egy órával, félórával, majd közvetlen az istentisztelet kezdete előtt hívogat harangszó Isten házába. Ezután még egyszer csendül fel: a Miatyánk imádság alatt. Ez az távol maradt, nehezen mozgó, beteg testvéreink számára jelzés, hogy ilyenkor otthoni magányukban is be tudjanak kapcsolódni a gyülekezet közös könyörgésébe.

HARANGOZÁSI REND NAGYVELEGEN

Ahány falu, annyi szokás van a harangozás terén, az évek múltával mindenhol szép lassan kiforrott, hogy miként hirdetik a harangok a nap történéseit. A mi kis falunkban, ha épp semmi különös nem történik, kétszer zúgnak fel a templom tornyában levő súlyos harangok. Egyszer délben a Nándorféhvári diadal emlékére, miként azt III. Kallixtus pápa elrendelte, egyszer pedig este hat órakor, haza hívogatva az embereket a földekről. Mindkét harangszó, arra is alkalmat ad, hogy az ember fejet hajtson és elcsendesedve elmondjon magában egy rövid hála imát, vagy egy könyörgést.

A harangszó azonban nem csak a földekről hívogatja haza a munkától megfáradt embereket, hanem a templomba is hívja mindazokat, akik lelkiileg megfáradtak. Amikor istentiszteletre készülünk, már egy órával korábban felcsendül a harangszó, hogy emlékeztessen mindenkit, lassan készülni kell az indulásra, fél óra múlva ismét megszólal a harang, „gyertek indulni kell már”! És mikor a gyülekezet apraja nagyja már bent ül a templom padban, újból felzúgnak a harangok, az istentisztelet kezdetét hírül víve. Kevesen tudják és értik talán, hogy vasárnap dél körül miért szólalnak meg kétszer is a harangok. Ennek oka az, hogy már harmadik éve, 11 órakor kezdődik Nagyvelegen az istentisztelet. És mikor az óra mutatója 12 órára kúszik, mindhárom harang megkondul, de előtte pár perccel mikor csak az egyik harang szól, azt adja hírül templomunk öreg harangja, hogy a hívek együtt

könyörögnek az Úrtól tanult imádság szavaival, és így aki otthon fekszik betegen az is be tud kapcsolódni a közös imádságba.

Így van ez akkor is mikor a temetőben kísérik utolsó földi útjára elhunyt testvéreinket. Jelzik a harangok a temetés kezdetét és jelzik a harangok a Miatyánk idejét is. És jól tudjuk mindannyian, hogy a harangok a halál hírére is elviszik szerte a faluba. Mikor valaki örökre lehunytja a szemét a toronyból hangos zúgás viszi messze a szomorú hírt. Van, hogy csak a halál napján, de ha valaki úgy szeretné, a temetés napjáig minden reggel nyolc órakor viszik a hírt a harangok. És ilyenkor arra is biztatnak a harangok, hogy egy imádságot elmondjunk a halottért. Gyülekezetünk régi gondnoka, Lampert Mihály azt is leírta nekem, melyik harangszó mit jelent, hogyan lehet megkülönböztetni, hogy az elhunyt asszony vagy férfi volt, netán gyermek.

Férfi halála esetén három csendesítés hangzik el a nagy haranggal. A csendesítések ideje egy perces, és köztük szintén egy perc szünet van. A három csendesítést követően pedig felzúg mindhárom harang, és öt percen keresztül konganak. Nő halála esetén a középső haranggal történik a csendesítés, mindössze kétszer és utána szintén öt percig szólnak a harangok. Gyermek halála esetén a kis harang szólal meg csendesítésképpen, egyetlen egyszer, de akkor három percig viszi a fájdalmas hírt, majd az egy perces szünet után, szintén öt percen keresztül, szól mindhárom harang.

Így mesélnek hát a velegi harangok, arról, hogy mi történt a mi kis falunkban.

CSALÁDOS ISTENTISZTELET NAGYVELEGEN

November 3-án családos istentisztelet tartunk gyülekezetünkben, melyre szeretettel várjuk a hittanos gyerekeket szüleikkel együtt. Az istentiszteleten, közös éneklés lesz, melynek során, a hittantáborban segítőként jelen levők fiatalok is közre működnek. Az istentiszteleten a kis óvodásoknak is berendezünk egy sarkot, ahol csendben színeznél tudnak, míg a szülők az igehirdetésre figyelhetnek. Az istentisztelet 11 órakor lesz a fűtött gyülekezeti teremben és ezen a vasárnapon 9 órakor is tartunk egy istentiszteletet a hagyományos rend szerint.

Súri hírek

A rohanó időt bár megállítani nem tudjuk, de egy-egy megállás és visszapihentés mindig segít újra átélni és a jelenben helyesen értékelni az elmúlt eseményeket. Erre törekszünk most is, amikor gyülekezetünk legutóbbi mérföldköveit tekintjük át.

Június hónap végén hazaért 10 hónapos tanulmányi ösztöndíjáról Nagy Gábor beosztott lelkész. Ez alatt az idő alatt Skóciában, Glasgow városában tanult a Cornhill Training Course elnevezésű Bibliaiskolában, ahol a Szentírás mélyebb ismeretét és az angol nyelvű prédikálás fortélyait sikerült elsajátítania. Ez alatt az idő alatt egy kertvárosi gyülekezetbe, a Maxwell Mearns Castle Church-höz tartozott, ahol gyakornokként részt vett a gyülekezet életében és olykor az istentiszteleti szolgálatokban is. Hazatérte után nagy szeretettel fogadta újra a gyülekezet, ahol június 30-ával áll újra szolgálatba.

Július 13-án került megrendezésre az immár hagyományosnak mondható nyári ökumenikus istentisztelet a római katolikus templomban. Ezen az alkalmon az Őskeresztény Apostoli Egyház ifjúsági kórusának dicsőítő dalait hallgathattuk meg, majd Nagy Gábor lelkész úr hirdette az Igét János

18,1-12 alapján: „Mivel pedig tudta Jézus mindazt, ami reá vár, előlépett, és így szólt hozzájuk: „Kit kerestek?” Azok pedig így feleltek: „A názáreti Jézust.” „Én vagyok” - mondta Jézus.”

A nyári hónapok szorgalmas munkával teltek. Először a gyülekezeti ház teljes meszelése és egyéb javítások valósultak meg, majd második lépésben kialakításra került a lelkészlakás eddig beépítetlen felső szintjén az előtér, két hálószoba, és egy mellékhelyiség. A helyiségekben csak a puszta téglafalak álltak, tehát volt munka bőven. A pásztorát hazaváró gyülekezet azonban lelkes igyekezettel és nagylelkű adományokkal támogatta a munkálatokat. Az egyházközösség a lakásbővítésre gyűjtést szervezett, melynek eredménye: 514.500 Ft lett. Köszönjük szépen mindenkinek az adományát, minden forint jó helyre került.

Augusztus 10-én nagy eseményre volt hivatalos a gyülekezet. Ezen a napon tartották ugyanis Nagy Gábor és menyasszonya, Rummy Mariann esküvőjét Székesfehérváron. Az istentiszteleten Bencze András lelkész úr hirdette az Igét Mózes 5. könyve 8,7-8;10 alapján: „Mert jó földre visz be most téged Istened, az ÚR, folyóvizeknek és mélyből fakadó forrásoknak a földjére...”

Szeptemberben újra megkezdődött a munkaév és a hittanok. Az idei évtől az általános iskolákban 1. és 5. osztályban kötelezővé vált a hit-és erkölcsstanoktatás. Ennek megvalósítása nálunk szerencsére nem jelent nagy gondot. Az óvodai hitoktatást két csoportban továbbra is Molnárné Sógorka Veronika végzi, míg az iskolai hitoktatást négy csoportban Nagy Gábor lelkész úr.

Október 7-én nagy megmérettetés várt a gyülekezet lelkészére, ugyanis ekkor tartották az egyházkerületben a Parókusi Lelkészvizsgát. Mit is jelent ez? A teológushallgatók öt év iskolai ta-

nulmány és sikeres szakdolgozat után a hatodik évet gyakornokként töltik egy-egy gyülekezetben. Ennek teljesítése után jön a szentelés, mely után már elvégezhetnek minden gyülekezeti szolgálatot (keresztelés, esketés, úrvacsoraosztás, temetés), de továbbra sem válhatnak önállóan egy gyülekezet beiktatott lelkészévé. A szentelés utáni két év úgynevezett beosztott lelkész státuszban telik, mely alatt az illetékes püspök küldheti ki egy-egy szolgálati helyre egy felügyelő lelkész mellé. Ezek után következik csak a parókusi lelkészvizsga, ahol a jelentkezők arról a gyakorlati és elméleti tudásról adnak számot, mellyel önállóan is el tudnak vezetni egy gyülekezetet. Sikeres vizsga esetén. A lelkész szabadon meghívhatóvá és megválaszthatóvá válik egy gyülekezet élére.

Az idei megmérettetésen összesen két jelentkező vizsgázott az egyházkerület vezetőiből, valamint esperesekből, felügyelő lelkészekből és gyülekezeti felügyelőkből álló bizottságok előtt. Mindketten bizonyosságát adták, hogy teológiai tudásuk mellett a gyülekezeti ügyek gyakorlati intézésére is alkalmasak. Ezek után nemsokára a súri gyülekezetben is elindulhat a lelkészválasztás többlépcsős folyamata.

Tíz mondat a presbiterről

(Részlet Szabó Lajos: *Élet a gyülekezetben c. könyvéből*)

Meghatóan vallott egy közelmúltban elhunyt lelkész a civil szolgálatról, amikor tíz mondatban felelt egy igehirdetésben arra a kérdésre, hogy miben vár egy mai lelkész segítséget egy mai presbitertől:

1. Bibliás, imádságos lelki élet
2. Családjában és családjával példamutató
3. Hütlenséggel egyházát meg nem szégyeníti
4. Betegeket látogat, szegényeket gondoz, lelkészének jó tanácsot ad.
5. Segít ott, ahol templom van, de lelkész csak ritkán jut el oda.
6. Segít az elmaradók, elszakadók visszahozásában.
7. Hűséggel áll az Ige ügye mellett a gúnyolódók, türelmetlenkedők és lázongók, tévtanítók ellen.
8. Megbízatása nem jog, hanem kötelesség, szolgálat. Jön tanulni, hogy tanítani tudjon.
9. Jézus Krisztus tanúja, aki kegyelemből él.
10. Anyagi téren hogy áll a gyülekezettel szemben?

Nagy Gábor

(Folytatás a harmadik oldalról)

Először egyik kezemmel a sebesült mellől intettem az autóknak, kértem, hogy álljanak meg, másik kezemmel a sebesülthez mutattam. Senki sem állt meg.

Pár perc múlva az út szélére álltam, a géppisztolyt a jobb kezemben tartottam, bal tenyeremet feltartottam, mutattam, hogy álljanak meg. A vezetők egy része rám sem nézett, mentek tovább. Elszárgult mellettem olyan német teherautó is, amelyiknek a fülkéjében ülő katona előkapta a pisztolyát, és rám fogta, míg jó távolságra nem kerültek tőlem. Jó, hogy nem lőtt le.

Méregbe gurultam, láttam ez így nem mehet. Fogtam magamat és az út közepére álltam. Egyszer csak feltűnt egy magyar teherautó. Nagyon elszántnak nézhettem ki. Hasznavehetetlen géppisztolyomat rájuk tartottam és az út szélére mutattam, hogy ott álljanak meg. Lassítottak és megálltak. Egy magyar tiszt szállt ki, hozzám jött, megkérdezte, miért kellett megállniuk. Abban az időben nem lehetett tudni, ki és miért állítja meg a gépkocsikat. A sebesülthez mutattam és mondtam neki, hogy ezt a sebesültet kell elvinni a soproni kórházba. A tiszt határozott volt, azt mondta, nincs helyük, küldjem kórházba másokkal. Gyűlt bennem az indulat. Géppisztollyal a kezemben lassú, nyújtott léptekkel a teherautó mögé kerültem, láttam, hogy a teherautón bútorok, ládák vannak. Szemmel láthatólag a családját, meg az értékeit menekítette nyugatra az oroszok elől. Előre mentem a tiszthez, szemébe néztem és nagyon határozott hangon mondtam, hogy akkor tegyék le az egyik szekrényt, és lesz hely. Felismerelésemről látta, hogy frontkatona vagyok, ez hatalmat jelentett. Azt is látta, hogy elszánt vagyok. Nem vitatkozott, egy pár pillanatig szemembe nézett, majd hívta a tisztiszolgáját, levették a leghátul álló szekrényt és feltették a katonámat. Nagyon mérges és elszánt voltam, akkor is elvittem volna a sebesültet, ha katonai rangjára hivatkozik.

A sebesültnak elmondtam, hová viszik, és hogy jó ellátást fog kapni. Sápadtan, sebesüléstől bódultan nézett rám, szemében reményt láttam csillogni. A teherautó hátulján, a kocsiban bal oldalán ült, hátát nekivetette a bútoroknak. A teherautó elindult, a katona bágyadtan mosolygott, intettünk egymásnak. Rövidesen eltűntek az útkanyarban. Nagyon szeretném tudni, vajon életben maradtak?

Nagyon jól emlékszem, ebben a pillanatban dőlt el a sorsom. Ott határoztam el, ha megúszom a háborút és életben maradok, orvos lesz.

Parancsnokom, aki a környező házakban nézett körül, nem szorult-e valaki segítségre, majd megkereste a templom melletti házakba települt parancsnokságunkat, előkerült. Fáradtan indultunk vissza, az állomáshoz. Még neki sem meséltem el kalandomat.

Dr. Cseplák György

Weöres Sándor emlékezete

Az idén ünnepeljük Weöres Sándor, evangélikus költő születésének 100. évfordulóját. Jelen cikkben nem a szokásos életrajzi adatokat szeretném számba venni, sokkal inkább egy-egy költeményen keresztül kívánok megemlékezni a modern magyar irodalom meghatározó alakjára. Három verset választottam a költő Istenes versei közül, melyek üzenete sokak számára bátorító lehet. A sorban elsőként hadd idézzem föl **Rongyszőnyeg** című ciklusának 13. darabját:

*Én is világot hódítani jöttem
s magamat meg nem hódíthatom,
csak ostromolhatom nehéz kövekkel,
vagy álmithatom és becsaphatom.
Valaha én is úr akartam lenni;
ó bár jó szolga lehetnék!
De jaj, szolga csak egy van: az Isten,
s uraktól nyüzsgő a végtelenség.*

Weöres sorai igazi alázatra és az Isten előtti helyes önértékelésre tanítanak ebben az értékválságban szenvedő korban. A sok hódítótól és úrtól nyüzsgő világunkban mindeki hatalmas akar lenni és teljesen háttérbe szorul az egy, az igazi Úr. Mi halandók világokat akarnak leigázni, miközben még önmagunk felett sem tudunk sokszor uralkodni. Az Örökkévaló Isten azonban nem küzd, nem fontoskodik, nem akar erőszakkal rendet tenni. Ő csak várja, hogy elüljön az egymás közti, kicsinyes, feljebbjutásért folytatott értelmetlen küzdelmünk, és meglássuk valódi helyüket a világmindenségben. Ha egyáltalán képesek vagyunk még erre. A lírai én már kiszállt ebből a földi harcból, melyben egykor maga is részt vett, és így már képes látni a valódi világrendet. A legnagyobb úgy áll a világmindenség hierarchiájának csúcsán, hogy király helyett szolga lett, az egyetlen igazi szolga. *„Mert az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.”* (Márk 10,45)

Az Istenhez való, fölfelé való vágyódásról szól a költő, **Vonj sugaradba** című verse. Nagy teherként jelenik itt meg e világ minden nyúge. Ez a nyűg kettős, hiszen egyrészt a földi-testi lét indái vonják a mélybe, így a bűnök terhe, a mulandóság és a testi bajok. Másrészt pedig érzi az Isten horgának fájdalmas, ég felé húzását is szívében. A hit próbái és lelkének sokszor keserves tisztogatásai ezek. A nehézségek ellenére a költő látja és érti kínlódásaiban az Úrtól való indíttatást, hogy e sok próba a szív megedződését célozza. Mégis már elfáradt és terhes neki mindez. Ő már a megpróbáltatások végét és céljuk beteljesülését várja: a lélek - Isten szerinti - kész állapotát: tisztulást, megérkezést és az üdvösséget.

*Vonj sugaradba Istenem!
mint madár a fészkére, szállnék hozzád,
de látod, a rét örömei közt
elpattant a szárnyam csontja.
Végý kosaradba Istenem!*

*mint hal a horogra, sietnék hozzád,
de látod, a gyűrűző mélynek
rám tekeredett ezernyi hinárja.
Lelkemet mért áztatod
marólúgban évek óta,
ha sose végzel a mosással?
Kondérodban a tüzes lé
minek fortyog körülöttem,
ha sohase puhulok meg?
Mit akarsz szólni belőlem,
ha mindig szétmállok, mint a szecska;
Gonoszaid megtérnek, de hozzám
sose jön el a te országod.
Szívemet kétféle húzás tépi,
egyre lyukasabb, egyre zavartabb –
ládd-e, sokszor már azt se tudom,
melyik a te horgod zsinégje
s melyik a mélység indaköteléke.
Vonj hevesebben! önerőmből
nem jutok én soha hozzád.*

A fenti versben van még egy fontos gondolat, méghozzá annak felismerése és megfogalmazása, hogy az embernek saját erejéből képtelenség Isten közelébe, Isten országába jutni. Tékozló fiakként kirepültünk az atyai házból, de „a rét örömei közt” törött szárnyú madarakká lettünk, akik már képtelenek a maguk erejéből visszatérni a fészekbe. A mélység vonzása egyre erősebbé lesz az Úr vonzásával szemben és az ember e két erőnek feszültségében vergődik. Felfelé vágynak, de az evilági nehézségi erő szívet lefelé húzza. Felfelé törne, de önerőjéből csak lefelé képes hullani. Itt már nincs jó emberi megoldás. Itt már csak a szív mélyéről feltörő fohász hangzik: Vonj magadhoz Istenem, vonj hevesebben! A hajótörött kiáltása ez a kavargó örvény torkában: - Vonj hevesebben!

Hasonlít ez az evangéliumi történetből a vi-zen járó Péter kiáltásához: *„Amikor azonban az erős szélre figyelt, megijedt, és amint süllyedni kezdett, felkiáltott: „Uram, ments meg!”* (Mt. 14,30). A vers, és a költő megörökített gondolatai ezzel a könyörgéssel zárulnak, azonban Péter történetének folytatása biztatást, sőt választ ad ebben az elkeseredett helyzetben: *„Jézus azonnal kinyújtotta a kezét, megragadta őt, és ezt mondta neki: „Kicsinyhitű, miért kételkedtél?”* (Mt. 14,31).

Utoljára még tekintsünk a **Zsoltár** című versre, melyben az evilági kínlódás és az Istenhez vágyódás tovább fokozódik. A címbeli műfaj kapcsán elsőként a dicséret és a háladá-ás szavait várnánk a költeménytől, de itt sokkal inkább az elveszett ember keserves kiáltása jelenik meg.

*Kínok árnyékaiból,
kínok árnyékaiból
szólok hozzád Istenem.
Kín mar, sújt, temet,
józan eszemet
vak veszélyben,
láncos mélyben
ne hagyd elveszítenem.*

*Senki sem tör káromra,
Senki sem tör káromra,
bensőm fordul ellenem.
Örök vihar ront,
nincs egy biztos pont
se mögöttem,
se fölöttem,
dög pusztít a lelkemen.
Törd meg kevélységemet,
törd meg kevélységemet,
mély megbánást adj nekem.
Nyársat nyeltem én,
derekam kemény:
mért nem szabad
súlyod alatt
meghajolnom, Istenem?
Száraz zokogás tipor,
száraz zokogás tipor
és a szemem könnytelen.
Utam hajlatán
ördög les reám,
vár nehezen:
a két kezem
törrel indul ellenem.*

*Legyen meg akaratod,
legyen meg akaratod,
ha vesznem kell,
jól legyen:
tán kárhozásom
áldás lesz máson –
de ha énrám
kincset bízál,
ments meg immár, Istenem.*

Fájdalmas kínok közül hangzik az Úrhoz a kétségbeesett segélykiáltás. De hamar kiderül, hogy ezek forrása nem külső ellenség, hanem a háborgó benső. Egyszerűen nem lát a költő magában egy biztos pontot, nincs már semmi kapaszkodója. Látja bűnét, látja kevélységét és látja, hogy képtelen az Úr előtt alázattal leborulni. Vergődik bűnének és a szabadulás vágyának feszültségében. Újból ez a kettős erőter képe tárul elénk, amiből fájdalom nélkül, veszteség nélkül nem lehet szabadulni. Tehetetlen-ségében végtére is Isten kezébe teszi le ügyét. Elfogadja vesztének lehetőségét, de továbbra sem adja fel a szabadulást, a megszabadítás reményét. A végszó itt is egy segélykiáltás: *„ments meg immár, Istenem.”*

Nem kétség, hogy mindenki, még a hívó ember is kerülhet ilyen mélységbe, ilyen kétségbeesett helyzetbe. Viszont a kínok ilyen sötét-jében is felgyullad az Ige fénye és Isten biztató, életadó szava újra világosságot hozhat: *„Az ÚR a te őriző, az ÚR a te oltalmad jobb kezéd felől. Az ÚR megőriz téged minden bajtól, meg-őrzi életedet.”* (Zsolt. 121,5;7).

A fenti válogatás igen szűk metszete Weöres bőséges és szerteágazó munkásságának. Hadd bátorítsam ezért a Kedves Olvasót, hogy ne fejeződjön itt be az emlékezés. Ismerked-jünk tovább a költő életművével, verseivel, hi-szen számtalan értékes kincset tartogat még számunkra.

Nagy Gábor

Hírek gyülekezetünk életéből

Finn testvérgyülekezetünk látogatása

Szeptember első hétvégéjén, péntek délután nagy izgalommal vártuk a Valkealai testvérgyülekezetből érkező vendégeket. A Marko Martilla lelkes vezetésével érkező gyülekezeti csoportot köszöntötték mindazok a bakonycsernyei testvérek, akik az

szőlőművelés folyamataival, és mivel még szüret előtt érkezett a csoport, lehetőség volt különböző szőlőfajták megízlelésére és borkóstolásra is. A tolmácsolásban segítségünkre volt Böhm Mária és Turi Balázs polgármester úr, aki szintén köszöntötte a testvéreket.

idén nyáron Finnországban járva megta-pasztalhatták a finnek vendégszeretetét, valamint gyülekezetünk vezetősége. A gyülekezeti teremben elfogyasztott sütemények és frissítők után a templomban gyülekezetünk Örömhír kórusa köszöntötte énekekkel finn barátainkat. Közös hallgathattuk az isten ígését, mely megerősített bennünket a testvéri összetartozásban és hitünkben.

Szombaton délelőtt a Gaja-völgybe tettünk kirándulást, megcsodálhattuk az őszi tájszépségeit. A kirándulás során a mecséri erdészet vezetője, valamint gyülekezetünk gondnoka, akik szívesen válaszoltak vendégeink kéréseire. A nap folyamán és az egész hétvégén velünk volt Horváth László, aki a tolmácsolásban volt a segítségünkre. Az erdei túra után jól esett a finom ebéd, melyet a vendéglátó gyülekezet asszonytestvérei készítettek el és szolgáltak fel a kiránduló csoport részére. Ezt követően a Sári gyülekezetbe látogattak el finn barátaink, ahol a templomban Nagy Gábor lelkes, Sógorka Miklós polgármester és Gyökér József testvérünk köszöntötte a vendégeket, akik megtekintették a gyülekezeti házat és ismerkedtek a sári testvérekkel. A sütemények és a frissítők elfogyasztása előtt lelkes úr feleségének zongorajátékában gyönyörködhattunk. A testvérkapcsolatok folytatásáról és a közös együttműködés lehetőségéről szoltak a lelkesek a találkozás során. A vendéglátók kedves ajándékkal köszöntötték a finn testvéreket.

Súrról visszaérkezve kötetlenebb program várta finn barátainkat. Csernyin Sándor felügyelő úr szőlőjébe látogathattunk el. Házigazdánk megismertette a vendégeket a

Vasárnap a délelőtti istentiszteleten Marko Martilla lelkes végezte az igehirdetés szolgálatát és köszöntötte a Bakonycsernyei testvéreket. Az istentisztelet végén finn vendégeink énekekkel adták hálát az Istennek és szolgáltak a bakonycsernyei testvérek örömeire. Az ünnepi ebéd elfogyasztása után lelkeszeink átadták a gyülekezet ajándékát, valamint megköszönték a testvérkapcsolatok szorgalmazását és ápolását finn barátainknak. A Valkealai gyülekezet vezetői örültek a kedves fogadtatásnak és megköszönték a bakonycsernyei gyülekezet vendégszeretetét.

A vendéglátó gyülekezet nevében ez úton is szeretném megköszönni minden testvérünknek, hogy süteménnyel, adományaikkal, a főzésben, valamint a vendéglátásban segítségünkre voltak. Azt gondolom, hogy mind a finn barátaink, mind magunk vendéglátók szép hétvégét tölthettünk el együtt. Legyen érte dicsőség és hálaadás a mindenható Istennek.

Felújítás:

Gyülekezetünk sikeresen pályázott a Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Minisztérium kiírásában Vidéki Örökség megújítása címmel Országosan is kiemelt Műemlék templomunk felújítására. A sikeres közbeszerzési eljárás után elkezdődhetek a munkák. A kivitelezést elnyerő Bentatem Kft. Az elnyert pályázat 100%-os támogatási intenzitású, tehát gyülekezeti önerőt nem igényel. A kivitelezés során megvalósuló munkák a következők: A tető födém szerkezetének láng- és gombamentesítése, a palahéjazat részleges cseréje, csatorna csere, a torony pozitív eleinél a bádog javítása, pótlása. A

lábazati vakolat leverése és újra vakolása, a beton folyóka repedéseinek tömítése, vízelvezetés és betonozás a torony előtt. Majd az egész templom külső belső színezése történik meg. A karzat lépcsőfordulójánál balesetveszélyes téglaburkolat eltávolítása és cseréjét is előirányoztuk. Sajnálatos módon a pályázati támogatás nem tette lehetővé az ablakok cseréjét, amit saját költségen szeretnénk elvégezni. Erre szívesen várjuk a gyülekezeti tagok és vállalkozások adományait. A legutóbbi teljes templomfelújítás két részben történt meg, a külső felújítás 1995-ben a belső 1989 előtt volt. A munkák a tervek szerint 2013. december 16-ig tartanak. Az építkezés ideje alatt vasárnaponként a gyülekezeti teremben ünnepeljük az istentiszteleteket 9 órai és 10.30 órai kezdetekkel.

Nemcsak kerékpártámasz épül

A Magyarországi Evangélikus Egyház a Közép-dunántúli régióban kiírásra került és sikeresen megpályázott turisztikai fejlesztés keretében hetvenöt gyülekezet értékeit mutatja be az érdeklődő turistáknak, zárandokoknak, gyülekezeti kiránduló csoportoknak. „A reformációi emléktúra, A megújulás útjai” című pályázatban szinte minden gyülekezetünk érintett a Fejér-Komáromi-, és a Veszprémi Evangélikus Egyházmegyéinkben. A pályázat során feldolgozásra kerülnek az adott közösségek értékei, melyeket a templomokban, gyülekezeti helyiségekben elhelyezett tároló vitrinekben kerülnek bemutatásra. E gyülekezetekben, a templomok közelében az Európai Unió által szabványosított kerékpártámaszokat építenek ki. Internet csatlakozással látják el a Lelkeszi Hivatalokat. Pápán, a másik érintett egyházmegye székhelyén Látogatóközpont épül ki, amelyik bemutatja a környék evangélikus-ságának életét és történetét. A zárandókat felfestett túraútvonal vezet majd, egyik helyről a másikra. A túrázók érdeklődését igényes útikönyv ébreszti fel, melyben színes történeteket, legendákat olvashatnak az adott településekről és a környék nevezetességeiről. Nagyveleget két épületet is érint a pályázat. A templomot és a Günsfeldkastélyt így annak a régóta halogatott felújítása is bekerülhetett a programba. Belmissziói táborok központunk ezentúl, mint zárandók szálláshely fog a fáradt vándorok rendelkezésére állni. Megújul tetőszerkezete és a régi palafedés helyett hódfarkú mintás bitumenes zsindelyt kap a ház. Természetesen törekedünk arra, hogy a tetőszerkezet szépsége semmit ne változzon. Így megmaradnak az ereszcsonna díszei és a tetőn található „kutyaólak” is. Központi fűtést és modern épületgépészetet szerelnek be,

valamint megoldják a kastély vizesedésének problémáit a felszíni és a felszín alatti vizek elvezetésével. Megszüntetik az épületen belüli szabálytalan lépcsőfeljárót, felújítják a vizesblokkokat, valamint a ház akadálymentesítése is elkészül. Az egész programot a Magyarországi Evangélikus Egyház üzemelteti majd a fenntartási időszakban. Egyházmegyénk törekvése, hogy a nyári táborozásokat változatlanul biztosítani kívánja a gyülekezeti csoportok számára. A felújítás 2013 tavaszáig befejeződik.

Mozgáskotta és Csizmás kandúr

Szerkesztőségünk megkérdezte az Evangélikus Óvoda óvodavezetőjét Osgyán Gábornét az elmúlt időszak történéseiről. A nyár az oktatásban általában a pihenésről szól. Milyen volt az Evangélikus Óvoda dolgozói és diákjai számára.

- Ez azért erős túlzás. Augusztus elsejétől már vártuk a kicsiket, készültünk az őszi alkalmakra és a beszoktatásra. Ugyanakkor a nyári csendesebb időszak lehetőséget adott a fejlesztések előkészítésére. Nyáron egy nyertes pályázatnak köszönhetően például nagyon sok és értékes eszközzel gazdagodhatott óvodánk.

- Milyen eszközökhöz jutott így az óvoda? Vannak közöttük a dajkák munkáját közvetlenül segítő berendezések, mint például egy automata mosógép, a fejlesztőszobába beépített szekrények kerültek. De a legnagyobb előrelépésnek mégis a gyermekmunkában közvetlenül is használt mozgásfejlesztő eszközöket tekintjük, mint például a tornabot és a mozgáskotta.

- Mozgáskotta? „Soha hírét nem hallottam!” „Az meg mi fán terem?” Kicsit bővebben beszélnél erről az eszközről. Ó, az egy csoda! A mozgáskotta fejleszti a gyermekek megismerő, pszichikus (lelki, lelki természetű, ezzel kapcsolatos kapcsolatos) funkcióit.

- Kicsit közérthetőbben. Valójában úgy kell elképzelni, mint egy ugróiskolát. Fa keretbe behelyezhető színes filc lapokat teszünk. Melyek állat és- növény figurákat ábrázolnak. A jobb lábnak pld. kék a színe a bal lábnak zöld. A lapon lévő pöttyök száma szintén feladatot rejt. Pld. ha a mozgáskotta egy kék és zöld lábú nyuszt ábrázol három pöttyel a lapon, akkor ehhez a következő feladat társul: három szökdelés páros lábbal a nyuszis képen. De van forgási feladat is és sok más hasonló feladat. Ezek az ugróiskolához hasonlóan követik egymást. A gyermekek nagyon élvezik a vele való játékot, a kicsik eltanulják a nagyoktól. Szinte szó szerint játszva tanulnak.

- Van felső korhatára ennek a játéknak?

- Sajnos igen. Óvodás és kisiskolás gyermekeknél használható, már csak a méretek miatt is.

- Csak tréfáltam.

De folytatom, hiszen még nincs vége örömeinknek. Nagyon sok szakkönyvet, gyermekkönyvet is be tudtunk szerezni könyvtárunkba. A fejlesztések anyagi téren is jelentősek voltak. Összértéküket tekintve meghaladták az egymillió forintot.

-A mozgalmas nyár után, hogyan alakult az ősz?

- Az ősz legizgalmasabb és legtöbb feladatot jelentő tevékenysége a beszoktatás. Idén kilenc új gyermekkel bővült intézményünk létszáma.

Tanulmányi kiránduláson vettünk részt a zirci Természettudományi múzeumba látogattunk el és barangoltunk a gyönyörű őszi arborétumban.

Hagyományos őszi köszöntő vásárunkat sorversenyekkel nyitottuk ezen a nagyobbak vettek részt.

A kicsik számára ügyességi vetélkedőt rendeztünk. A nyereményül kapott gesztenyék jó fizetőeszközzel szolgáltak az óvónénik, dajkák által készített portékák megvásárlására. De a nap csúcspontja mindenképpen a szüreti préselés volt. Kicsi szőlőprésünkkel igazi vidám szüreti hangulatot teremtettünk a gyermekek számára. Mindenképpen említést érdemel a Bajor továbbképzés, melyen Pappné Simonfay Eszter óvónő vett részt.

- Erről szívesen megkérdezném őt is: Eszter mi volt a továbbképzés témája? Kik vehettek részt ezen a programon és hol is rendezték meg pontosan?

A festői szépségű sauberg-i tó partján, a Bernried település közelében található benecés női kolostor adott otthont a találkozóknak, melyen a Bajor Evangélikus Egyház óvónői

és a magyar testvéróvodák képviselői találkoztak szakmai tapasztalatcserére. Témánk, „Együtt gondolkodni a gyermekekkel Istenről és a világról.” Itt többek között bibliai történetek drámapedagógiai feldolgozását szemlélítettük és elemeztük. Izgalmas volt kipróbálni a szerepeket, kicsit „visszautazni az időben”, mintha magunk is gyermekek volnánk. A picik szemén keresztül látni Isten hatalmának csodáit, például a tenger lecsendesítésének történetében Mt8,25.

- Milyenek a jövőbeni terveik? Készülünk a november 23.-án megrendezésre kerülő támogató bálra, melyet a Szülői munkaközösséggel együtt szervezünk. Örülünk, hogy ismét Horváth László zenész gondoskodik az igényes kulturált szórakoztatásról. Novemberben még egy székesfehérvári színházlátogatást terveztünk be, melyen a legendássá vált Perrault-mesét a Csizmás-kandúr-t nézzük meg.

Köszönöm az interjút. Jó munkát, sok megelégedett szülőt és vidám gyermeket kívánunk Önöknek. (szij)

Kortárs irodalmárok

2013. október 18-án este jeles vendégeket fogadott gyülekezetünk. A székesfehérvári Vörösmarty Társaság által szerkesztett Vár, Irodalmi és közéleti lap Szerkesztőbizottsága és a Vár állandó szerzőjének számító Simek Valéria látogattak el hozzánk. Az irodalmi esten bemutatták a negyedéves gyakorisággal megjelenő folyóiratot. Felolvastak verseikből. Felszólalásaikban őszintén értékelték a hazai irodalmi élet fonákságait: Ma Magyarországon több versíró ember él, mint ahányan olvassák azokat. (László Zsolt) Bakonyi István irodalmár, ezen az estén, mint krónikás mutatkozott be. Amikor az általa szerkesztett napló epizódjait megszólaltatva megidézte a székesfehérvári kulturális élet fontosabb mozzanatait. Simek Valéria líráját értékelve, kiemelte maradandót és egyetemlegest alkotni úgy is lehet, amint ő ír. Szülőföldhöz egy adott tájhoz kötötte. Otthona, hazája mindenkinek van. Nemkülönben mélyről jövő, őszinte emberi érzései. Heiter Tamás a folyóirat prózai szerkesztője arról az eredményes szüretéről is beszámolt, melyben az ifjú tehetségek pályamunkáit gyűjthették be. Bobory Zoltán főszerkesztő többek között megszólaltatta **Kéretlen** című versét, melyet a közelgő ünnepekre is készülve a címlapon közöltünk. Az est az előadók és közönség kötetlen beszélgetésével folytatódott.

Nagy örömünkre a dunajvárosi gyülekezet Stermecky András lelkész úr vezette delegációja is részt vett irodalmi estünkön. A Vár előfizethető: Vörösmarty Társaság: 8000 Székesfehérvár Kossuth Lajos u. 14

Szarka István, Szarka Éva

ÜNNEPI ALKALMAK

Időpont	Bakonycsérnye	Súr	Nagyveleg	Bodajk
Október 31. Reformáció	10.30	16.00	10.00	18.00 Ökumenikus
November 01. Halottak napja	11.00 Véhonyi temető 15.00 Köztemető	16.00 Evangéli- kustemető	14.00	

ÁLLANDÓ ALKALMAINK

Istentisztelet:

Minden vasárnap Súron 9.00, Bakonycsérnyén 10.30. Nagyvelegen 11.00 Úrvacsora: Bakonycsérnyén, Súron minden hónap első vasárnapján, Nagyvelegen a hónap utolsó vasárnapján.

Szórvány istentisztelet:

Minden hónap első vasárnapján: Bodajkon 15.00, Ácsteszéren 16.30

Bibliórak:

Kedden a Béke-telepen 17.00

Énekkari próbák:

Örömhír kórus: hétfőn 18.00

Ifi órák:

Konfirmációi oktatás Bakonycsérnye

péntek 16.00

Kis ifi Bakonycsérnye-Súr-Nagyveleg

péntek: 17.00

Nagy ifi Bakonycsérnye: péntek, 18.30

Férfikör

Minden hónap 3. vasárnapján du. 15.00 órakor

EGYÉB ALKALMAK

Egyházmegyei ifjúsági focikupa
Csákváron 2013.11.09. 8.00-tól.
Várjuk a csapatok jelentkezését!

November 8-án 11.00 órakor Katonai
tisztelőadás mellett megáldják és
újraszentelik a Véhonyi temetőben
található II. világháborús hősi halottak
síremlékeit.

Mindenkit szeretettel várunk az alkalomra.

Ifjúsági hétvége 2013.11.08. 18.00 órá-
tól Csákváron a gyülekezeti házban!

ÓVODÁS BÁL

Óvodánk Szülői munkaközössége
2013.11.23-án támogatói bált rendez!
Szeretettel várunk minden érdeklődőt!
Zene: Horváth László

KIRÁNDULÁS
ERDÉLY SZÍVÉBE

Kolozsvár, Torockó, Székelyudvarhely-
Zeteváralja, Hargita, Békás-szoros,
Gyilkos-tó.

Időpont: 2014. május 16-18.

Jelentkezés és további információ
a Lelkészi Hivatalban

Kérjük, a Véhonyi evangélikus
temetőben megváltatlan sírokat
megváltani szíveskedjenek. 2013.
évben egyes sírhely 6000Ft/25 év.
kettes sírhely 12 000 Ft/25 év.
A temető fenntartási díj 2013. év-
ben, sírhelyenként 1000 Ft/egyes
sírhely. Kérjük, a temető fenntartá-
si hozzájárulást szíveskedjenek
befizetni a Lelkészi Hivatalban.

**Az egyház fenntartói járulék
kért összege 2013-ban egysége-
sen a jövedelem 1%-a,
Min. 5500 Ft.**

Köszönet a támogatásukért!

ANYAKÖNYVI HÍREK

HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK

Bakonycsérnye

Szabó János Horváth Hajnalka,
Horváth Gergely Polcsik Szabina,
Janus Norbert Winkler Ágnes,
Hatvani Csaba Csíki Kinga,
Bakos Róbert Fábrián Hajnalka,

Nagyveleg

Jánny Róbert és Németh Erzsébet,
Gaszner Tamás és Molnár Éva,

Súr

Fojtyik Gábor és Borszuk Brigitta,

A KERESZTSÉG SZENTSÉGÉBEN
RÉSSESÜLT

Bakonycsérnye

- ☞ Szenté Dorka, Szenté Csaba és Kiss Katalin,
- ☞ Horváth Lili, Horváth József Attila és Szluka Éva,
- ☞ Pintér Rozália Sarolta, Pintér Gábor Kiss Viktória,
- ☞ Földesiné Szurek Viktória, Szurek Károly és Hadnagy Éva,
- ☞ Szurek Hajnalka, Szurek Károly és Hadnagy Éva,
- ☞ Földesi Balázs, Földesi László és Bartor Horváth Márta,
- ☞ Földesi Balázs Igor, Földesi Balázs és Szurek Viktória,
- ☞ Palik Zoé, Palik Péter és Nagy Katalin,
- ☞ Andrászi Vanessza Andrea, Andrászi István és Fábrián Andrea,
- ☞ Török Panka, Török Csaba és Kalincsák Katalin,
- ☞ Bakos Róbert, Bakos György és Oláh Mária,

☞ Kornseé Noel, Kornseé Tamás és Soproni Viktória,

☞ Stradl Kitti, Stradl László és Zsedely Kitti gyermeke

Nagyveleg

☞ Zsigmond Gyula, Zsigmond Gyula és Böjti Viktória,

☞ Vida Kristóf, Vida Barnabás: Vida Barnabás és Horesta Mónika,

☞ Koselák Lilla, Koselák Zsolt és Mike Enikő gyermeke

Súr

☞ Kéri Bernadett, Kéri Zoltán és Banai Bernadett,

☞ Sógorka Laura, Sógorka Attila és Sógorkáné Szabó Regina gyermeke

A FELTÁMADÁS REMÉNYSÉGÉ-
BEN KÍSÉRTÜK UTOLSÓ FÖLDI
ÚTJÁRA

Bakonycsérnye

- ☞ Sz kocsek István 47,
- ☞ Adorján János Csabáné 52,
- ☞ Jánosi Jánosné 68,
- ☞ Horváth Gyula 73,
- ☞ Horváth Gyuláné 80,
- ☞ Tóth Károly 83,
- ☞ Kangyal Ferenc 80,
- ☞ Varga Gyula 49,
- ☞ Szok János 80,

Nagyveleg

- ☞ Szlobada István 94,
- ☞ id. Szabó József 79,
- ☞ Kadlicsek Jánosné, született Kadlecsek Ilona 84,
- ☞ Strohéber Éva 66,
- ☞ Kovács Sándor 82,
- ☞ Németh Istvánné született Kok Margit 93,

Súr

- ☞ Svehlik István 79,
- ☞ Magashegyi István 74,
- ☞ Bódecs Barnabás, evangélikus lelkész testvérünket 82 éves korában
Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg, mert megnyugosznak fáradozásaikból, és cselekedeteik követik őket.

A Bakonycsérnyei Evangélikus
Egyházközség kiadványa
Bakonycsérnye Dózsa Gy. u. 1
Tel/Fax: 22-592-000

Mobil: 06-20-9815923; 06-20-770 3008

Email: istvan.szarka@lutheran.hu

Felelős kiadó: Szarka István esperes

Számítógépes szerkesztés: Csernyin Sándor

Email: csernyin@freemail.hu

Web cím: <http://bakonycsernye.lutheran.hu>